

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ОТЕЦ ПАИСИЙ“, С. ПЕТЪРЧ
общ. Костинброд, София област, ул. „Бузлуджа“ №2,
тел. 07116 2033 , 0893615070,
email: kost_pet@abv.bg

ПРОГРАМА
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
СТРАТЕГИЯТА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ
НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА (2013 – 2020)
ЗА 2019 – 2020Г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020) за периода до 2020 г. е разработен в изпълнение на Стратегията, приета от Министерския съвет с Протокол № 44 от 30.10.2013 г. Програмата подкрепя ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсирание на отпадането и на ранното напускане на училище.

Изпълнението на Програмата ще допринесе за реализиране на целите в изпълнение на Стратегията на ЕС Европа 2020 и мерките, включени в Националната програма за реформи 2013 – 2020 г., както и постигане на Националната ни цел до 2020 г.: „намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система на възраст от 18 до 24 г. под 11 %“.

Програмата е основен инструмент за реализация на Стратегията и представлява неразделна част от нея. Дейностите са съобразени както сподобряване на достъпа до образование, така и с повишаване на неговото качество.

Изпълнението на поставената цел в Стратегията: „Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование на децата и младежите като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната.“ не би могла да бъде изпълнена, ако не се постигне оптимална координация и взаимодействие между различните институции, които са заинтересовани страни в процеса на справяне с проблема.

ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА (2013- 2020) ЗА 2019- 2020 Г.				
Мерки за реализиране на политиките	Ангажирани институции	Срок за изпълнение	Финансиране	Индикатори
1	2	3	4	5
I. ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ				
1. Осигуряване на позитивна образователна среда				
1.1. Политики в училището				
1.1.1.Актуализиране на стратегията за развитие на училището със специфични политики и мерки за превенция на отпадането от образователната система.	Директора на училището; общински съвети и общинска администрация; др. местни структури.	До 15.09. на учебна 2019/2020 година	В рамките на бюджета на заинтересованите страни	Наличие на разработена и актуализирана стратегия.
1.1.2. Прилагане на специфични политики и мерки за превенция на отпадането от образователната система по стратегиите за развитие на училищата.	Директора на училището; общински съвети и общинска администрация; др. местни структури.	2019/2020 година	В рамките на бюджета на заинтересованите страни и други източници.	Дял на учениците, повтарящи класа – общо и по образователни степени и етапи.

1.1.3. Провеждане на регионални срещи с екипите за обхват в общината.	РУО, община, членове на екипите за обхват и други заинтересовани страни.	2019/2020 година	В рамките на средствата в бюджетите на участващите институции и от други техни източници.	По 3 срещи за планиране и отчет на дейността.
1.1.4. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на децата и учениците.	Училища, общинска администрация.	2019/2020 година	В рамките на средствата в бюджетите на участващите институции.	Брой неуважителни и уважителни отсъствия. Брой преместени ученици.
1.1.5. Планиране и реализиране на съвместни информационни кампании от заинтересованите страни за намаляване на риска от ранното напускане на училище и за повишаване на информираността относно значението на образованието с обмен на добри практики.	Училищни ръководства, училищни настоятелства, местни общности и други заинтересовани страни.	Всяка календарна година	В рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции; финансиране със средства от ЕСФ през новия програмен период; други източници на участващите институции.	Информационни кампании
1.1.6. Повишаване интереса на учениците към работата в екип чрез участие в екологични кампании и събития за отбелязване на дати от екологичния календар (Световен ден на водата, Световен ден на климата, Ден на Черно море, Ден на Земята, Ден на околната среда, Европейска седмица на мобилността и др.).	МОСВ, училища, други заинтересовани страни	2019/2020 година	В рамките на планираните средства в бюджета на МОСВ и на заинтересованите страни.	Брой проведени кампании, брой участвали ученици.
1.2. Развиване на общински политики				
1.2.1. Осигуряване подходяща физическа среда и места за децата в задължителна училищна възраст в училище.	общини, служби ГРАО, МВР	В съответствие с разработените програми BG051PO001-3.1.06	В рамките на бюджетите на общините и от други техни източници.	Дял на 5- и 6-годишните деца, включени в предучилищно възпитание и подготовка.
1.2.2. Използване на съществуващите бази данни за проследяване на опасността от формиране на рискови групи от ранно напуснали училището в общините.	Кметове, общински съвети, директори на училища; служби ГРАО.	Целогодишно – по правилата на общината.	Не са необходими средства	Брой общини, използващи базата данни за проследяване формирането на рискови групи.
1.2.3. Засилване на контролните механизми на общините за намаляване дела на ранно напусналите училище.	МОН, общини, екипи за обхват, други	2019/2020 година	В рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции.	Дял на учениците, за които са положени грижи да не отпаднат; Дял на издирени отпаднали в

	заинтересовани страни			задължителна училищна възраст и записани в училище.
1.3. Развиване на национални политики:				
1.3.1. Усъвършенстване на механизма на разпределение на средствата чрез формула за определяне на ЕРС на ниво ПРБ с цел гарантиране на минималния необходим ресурс за малките училища.	МОН, МК, ММС, МФ, други заинтересовани страни.	2019/2020 година	Финансиране чрез единен разходен стандарт за едно дете и един ученик за определяне на средствата от държавния бюджет за дейностите по възпитанието, подготовката и обучението на деца и ученици в държавните и общинските училища, детски градини и обслужващи звена в системата на образованието.	Брой малки училища с усъвършенстван механизъм.
1.3.2. Допълнително финансиране на дейности в детските градини и училищата за намаляване на риска от ранно напускане на образователната система.	МОН, общини, МЗ, др. заинтересовани страни.	2019/2020 година	Финансиране със средства по Национални програми за развитие на средното образование и от ЕСФ.	Брой допълнително финансирани дейности
1.3.3. Разработване и реализиране на политики за интегрирано обучение на ученици със СОП, вкл. осигуряване на достъпна архитектурна среда.	МОН, общини, МЗ, др. заинтересовани страни.	2019/2020 година	По национални програми за развитие на средното образование.	Дял на деца и ученици със СОП, включени в интегрирано обучение.
1.3.4. Повишаване на задължителния обхват в целодневна организация на учебния ден.	МОН, общини, МЗ, др. заинтересовани страни.	По национални програми и по проекти за финансиране по ЕСФ.	В рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции; други източници.	Дял на обхванати в ЦОУД към общ брой ученици по класове.
1.3.5. Подпомагане процеса на ефективно реализиране на целодневната организация на учебния процес за ученици от I до VII клас от средишните училища.	МОН, РИО, директори на Средищни училища, други заинтересовани страни.	2019/2020 година	Схема BG051PO001-3.1.06 „Подобряване на качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“ по ОП РЧР.	Брой ученици от I до VII клас, участващи в целодневната организация на учебния процес (104); Брой учители в средишните училища, включени в обучения за прилагане на целодневна организация на учебния ден (9).
1.3.6. Осигуряване на възможности за	МОН, национални	2019/2020 година	Проектни предложения,	Брой на обхванатите във формите

разнообразни извънкласни и извънучилищни дейности.	и регионални програми.		финансирани по НП и ЕСФ; други източници.	и структурите
1.3.7. Подобряване на достъпа до образование чрез допълнителни социални мерки, вкл. безплатни учебници до завършване на средно образование; безплатен транспорт до завършване на средно образование за децата от населени места, в които няма училище и/ или детска градина.	МОН, МК, ММС, МЗХ, МТСП, други заинтересовани страни.	2019/2020 година	В рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции; други източници.	Осигурени допълнителни социални мерки
1.3.8. Разширяване на възможностите за прилагане форми на обучение, различни от дневната чрез подобряване на нормативната база.	МОН	2019/2020 година	Не е необходимо финансиране	Дял на учениците, участващи във форми за обучение, различни от дневната /самостоятелна – 1/.
1.3.9. Популяризиране на финансовите и социално-икономическите резултати от намаляване дела на ранно напусналите училище и връзката между изключването от образованието и социалното изключване, здравословните проблеми, престъпността, безработицата и др.	МОН, МП, МК, ММС, МЗХ, МЗ, общини, училища, заинтересовани страни.	2019/2020 година	Финансиране със средства от ЕСФ.	Брой информационни кампании
1.3.10. Разработване на проект за създаване и поддържане на национална система за проследяване на децата и учениците в риск от ранно напускане на училището. Екипи за обхват	МОН, общини, МЗ, др. заинтересовани страни.	2019/2020 година	Финансиране по ОП НОИР от 2015 г. Бюджет на МОН по програма 2	Разработен проект 1 брой
2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и превенция на ранното напускане на училище				
2.1. Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от ранно напускане на училище.	МОН, ВУ, РИО, училищни ръководства	2019/2020 година	Финансиране със средства по Национална програма „Квалификация“ и със средства от ЕСФ през новия програмен период	Брой педагогически специалисти, преминали обучение за идентифициране и справяне със случаите на риск от ранно напускане на училище.
2.2. Привличане на млади учители и студенти от педагогически специалности в помощ на класния ръководител.	МОН, ВУ, РИО, ръководства на училища	2019/2020 година	средства от ЕСФ през новия програмен период	Дял на привлечените млади учители и студенти
2.3. Обмен на добри практики в	МОН и	2019/2020 година	Държавен бюджет	1 платформа

детските градини и училищата и създаване на платформа за информиране.	заинтересовани страни		Програмно финансиране	
2.4. По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез мултимедийното му представяне – електронни уроци, тестове, задачи с елементи на игра и др.	МОН, други заинтересовани страни	2019/2020 година	Финансиране със средства от ЕСФ през новия програмен период; други източници	Брой електронни уроци и помагала
2.5. Осигуряване на училищата с хардуер и софтуер за използване на ИТ не само в учебния процес, но и извън часовете за децата, които нямат компютър в къщи.	МОН, общини, др. заинтересовани страни.	2019/2020 година	В рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции; финансиране със средства по Национални програми.	Брой училища, осигурени с хардуер и софтуер
2.6. Актуализация на Регистър „Движение на учениците” с данни, необходими за постигане целите на Стратегията.	МОН, АСП, РУО, общини, училища.	2019/2020 година	В рамките на планираните средства в бюджетите на МОН и другите министерства за училищата.	Дял на напусналите ученици по причини.
3. Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на образованието за децата и учениците от уязвими етнически общности				
3.1. Реализиране на политики за преодоляване обособяването по етническа принадлежност на децата и учениците в групи и паралелки и недопускане на вторична сегрегация.	МОН, МК, ММС, МЗХ, РИО, общини, директори и други заинтересовани страни	2019/2020 година	BG051PO001-4.1.05 „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства“ по ОП РЧР; от ЕСФ, други източници.	Брой ученици, включени в проекти
3.2. Подобряване на интеркултурното образование, вкл. за работа в мултикултурна образователна среда, чрез: - допълнителна подготовка на учители за работа в мултикултурна среда; - назначаване на помощник на учителя и помощник- възпитатели за работа в мултикултурна образователна среда.	МОН, МК, ММС, МЗХ, ВУ, директора на училището общини, други заинтересовани страни	В съответствие с плановете за квалификация на учители.	Средства в рамките на проект „Квалификация на педагогическите кадри“ по ОП РЧР; по Национални програми за РСО; други източници	Брой учители, преминали допълнителна подготовка; Брой на назначените помощници на учителя и помощник- възпитатели за работа в мултикултурна образователна среда.
3.3. По-голям обхват за допълнително обучение по български език чрез използване на подходящи форми за допълнително обучение (консултации, работа по програми и проекти).	МОН, РИО, МК, ММС, МЗХ, местни власти, директор	2019/2020 година	Средства по Национални програми за развитие на средното образование; В рамките на планираните средства в бюджетите на	Дял на децата и учениците, включени във форми на допълнително обучение. 100%

			участващите институции; от ЕСФ през новия програмен период.	
4. Достъп до качествено образование за деца и ученици със специални образователни потребности				
4.1. Развитие капацитета на учителите от общообразователните училища и детските градини за работа с учениците със СОП, както и на специалистите, работещи с ученици за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности; - Привличане на млади учители, както и студенти-стажанти от специалности за работа с деца и ученици със СОП.	МОН, РИО, ВУ, общини, директори на у-ща и детски градини	2019/2020 година	Средства по Национални програми за развитие на средното образование; В рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции;	Брой педагогически специалисти, преминали обучение за работа с деца и ученици със СОП. Брой привлечени млади специалисти.
4.2. Подобряване на възможностите за обучение на деца със СОП в риск от отпадане : - изграждане на успешен модел за включване в общообразователната среда на ученици със специални образователни потребности; - осигуряване на допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности от специалистите от ресурсните центрове.	МОН, МК, ММС, МЗХ, директора на училища и детски градини, общини и други заинтересовани страни	2019/2020 година	Средства в рамките на проект „Включващо обучение“ по ОП РЧР; Планирани средства по бюджетите на РЦППИ; други източници	Брой педагогически специалисти, преминали обучение за работа с деца и ученици със СОП./1/ Брой ученици, подпомогнати за включване в общообразователна среда. Брой специалисти, осъществяващи ресурсно подпомагане. Брой ученици, застрашени от отпадане, подпомогнати от съответните специалисти
II. ПОЛИТИКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ				
1. Повишаване участието и ангажираността на родителите				
1.1. Популяризиране на добри практики и възможности за участие в мрежи за включване на родителите и местната общност в мерки за превенция на ранното напускане на училище.	Училищно настоятелство, обществен съвет, ученически съвети, местни общности	2019/2020 година	Средства по Национални програми ;в рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции.	Брой срещи Брой информационни кампании за популяризиране на положителните резултати.
1.2. Специални грижи за предотвратяване на ранните бракове и ранни раждания.	МОН, МЗ, заинтересовани страни на общинско ниво	Според Здравна стратегия за лица в неравностойно положение принадлежащи към етнически малцинства .	В рамките на планираните средства за дейностите в бюджетите на участващите институции.	Брой семейства, създадени от лица под 18 годишна възраст. /0/ Брой раждания във възрастовата група под 18 години. /0/

1.3. Включване на родителите чрез родителските организации за повишаване на активността и сътрудничеството с учителите и училищното ръководство.	Училища и ДГ, родителски организации и общности	2019/2020 година		
1.4. Информационни кампании сред родителите с привличането на образовани и реализирани в професията хора от общността.	Училища, детски градини, родителски организации и общности	2019/2020 година	Чрез средства от ЕСФ през новия програмен период	Брой информационни кампании
2. Утвърждаване на индивидуалното и груповото наставничество				
2.1. Привличане на млади специалисти (психолози, социални работници, педагози, логопеди и др.) за подготовката на училищните екипи по прилагане на индивидуалното и груповото наставничество при оказването на помощ на деца, ученици, родители за преодоляване на трудности в образователен, социален или личен план на идентифицираните ученици в риск.	МОН, общинска администрация, териториални директори, родителски и ученически съвети и други заинтересовани страни.	2019/2020 година	В рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции и чрез средства от ЕСФ.	Брой привлечени млади Специалисти. Брой реализирани дейности
2.2. Насочване на дейности по плана на класния ръководител към идентифициране на ученици в риск и към индивидуалното им консултиране.	Директори, класни ръководители, управленски екипи.	2019/2020 година	Няма необходимост от средства	Брой реализирани инициативи
2.3. Инициативи за подпомагане на ученици в риск от техни съученици.	Директори, класни ръководители, ученически съвети.	2019/2020 година	Няма необходимост от средства	Брой реализирани инициативи
3. Кариерно ориентиране и консултиране				
3.1. Изграждане и прилагане на система за кариерно ориентиране и консултиране в различните възрастови групи за мотивиране за продължаване на образованието и придобиване на квалификация.	МОН, РИО, средни училища в региона, директори, ученици, учители, родители	2019/2020 година	В рамките на проект „Система за кариерно ориентиране в училищното образование” по ОПРЧР.	Брой ученици, включени в програми за кариерно ориентиране. Брой ученици, включени в програми за кариерно ориентиране.
3.2. Информационни кампании за популяризиране на ползата от придобиване на професионална	Директори, ученици, учители, родители и други	2019/2020 година	В рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции	Брой кампании; Тематични филми за кариерно ориентиране.

квалификация като възможност за реализация при риск от ранно напускане на училище.	заинтересовани страни.		и/или чрез средства от ЕСФ .	Интерактивни упражнения за ученици от V до XII клас на училищното образование.
4. Прилагане на системи за ранно предупреждение				
4.1. Работа на екипите за обхват	Училища, ДГ, община, социални служби	2019/2020 година	В рамките на планираните средства за такива дейности в бюджетите на участващите институции,	
5. Развитие на занимания по интереси				
5.1. Максимално обхващане на децата в риск от отпадане в занимания по интереси.	МОН, МК, ММС, МЗХ, общини, училища	2019/2020 година	В рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции, със средства по Национални програми.	Брой ангажирани деца в риск, обхванати в занимания
6. Подпомагане на ученици, застрашени от ранно напускане на училище по финансови причини				
6.1. Популяризиране на добри училищни практики за подпомагане на деца и ученици в риск.	МОН, РИО, директори и други заинтересовани страни.	2019/2020 година	Няма необходимост от средства	Брой добри практики
III. ПОЛИТИКИ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ НА ЕФЕКТА ОТ РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ				
1. Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на ранно напусналите				
1.1. Привличане на ранно напуснали за завръщане във формалната система чрез вечерна, задочна, самостоятелна, индивидуална и комбинирана форма на обучение.	МОН	2019/2020 година	По схема BG051PO001-4.1.06 „Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система“ по ОП РЧР;	Брой реинтегрирани в образователната система.
2. Изграждане на национална система за валидиране на компетентности, придобити чрез неформално обучение и/или информално учене				
2.1. Осигуряване на възможности на преждевременно напуснали за валидиране на компетентности, придобити в процес на неформално образование и/или самостоятелно учене.	МОН, МТСП, социални партньори и др.заинтересовани страни.	2019/2020 година	Със средства по ОПРЧР	Брой с основно образование, валидирали знания.